

Handhavingsplan Maatwerkvoorzieningen Sociaal domein

Werkwijze en resultaten 2018 en doelen 2019

Versie

2 juli 2019

Kerngegevens

Afdeling	Handhaving Uitvoeringsdienst Sociaal Domein
Datum	2 juli 2019
Behandeling	College
Auteur	R. Metten

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Handhaving Participatiewet	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Handhaving participatiewet 2018 & 2019	5
2.2.1	Preventie	5
2.2.2	Bestuursrechtelijke controle	6
2.2.3	Opsporing	7
2.2.4	Terugvordering	8
2.2.5	Sanctie	8
2.2.6	Klachten	8
2.2.7	Doelen handhaving participatie 2019	8
3	Handhaving WMO en Jeugdwet	9
3.1	Algemeen	9
3.2	Handhaving WMO en jeugdwet 2018 en 2019	9
3.2.1	Verordeningen en mandatering	9
3.2.2	Risico analyse	10
3.2.3	Signalering fraude	10
3.2.4	Uitvoering controles	10
3.2.5	Deskundigheidsbevordering	11
3.2.6	Doelen handhaving WMO- en jeugdfraude 2019	11

1 Inleiding

Bij handhaving binnen het Sociaal domein gaat het om het voorkomen en bestrijden van oneigenlijk gebruik en misbruik van maatwerkvoorzieningen die aan individuele inwoners worden toegekend.

In de fraudeverordening Participatiewet Gooise Meren 2016 is bepaald dat het college jaarlijks een controleplan aan de gemeenteraad aanbiedt. In de fraudeverordening is ook bepaald dat het college jaarlijks verantwoording aflegt aan de gemeenteraad over de verrichte werkzaamheden in het kader van het controleplan.

In de zorgwetten Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en Jeugdwet) zijn geen bepalingen opgenomen over het opstellen van een handhavingsplan. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wijst er op dat ook deze wetten risico's kennen op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik. Er gaat immers veel geld in om. In dit kader is het handhavingsplan 2019 verbreed met handhavingselementen van de zorgwetten, zodat de Uitvoeringsdienst Sociaal domein (USD) werkt vanuit één integraal handhavingsplan.

Handhavingsketen

Onder het mom van voorkomen is beter dan genezen heeft preventie altijd de voorkeur. Preventie is echter niet toereikend om alle risico's uit te sluiten. Bestuursrechtelijke controle (toezicht) blijft nodig. De gemeente Gooise Meren heeft twee bestuurlijk handhavers in dienst die deze controles en onderzoeken uitvoeren.

Bij vermoeden van (meer) ernstige fraude, met een mogelijk benadelingsbedrag van € 50.000 of hoger, kan strafrechtelijke opsporing nodig zijn. Deze bevoegdheid ligt bij de sociaal rechercheurs. De gemeente Gooise Meren maakt via een dienstverleningsovereenkomst gebruik van de regionale Sociale Recherche Gooi en Vechtstreek (SRG&V). De SRG&V is rechtspositioneel ondergebracht bij de afdeling Uitvoeringsdienst Sociaal domein van de gemeente Gooise Meren.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op fraudebestrijding binnen de participatiewet. Het jaarbeeld 2018 wordt gepresenteerd; welke acties zijn ondernomen en waar heeft dat toe geleid. Daarnaast zijn de doelen voor 2019 opgenomen. Het speerpunt voor handhaving binnen de Participatiewet ligt in 2019, net als in 2018 op preventie; het zoveel mogelijk voorkomen dat er fraude wordt gepleegd.

In hoofdstuk 3 staat fraudepreventie binnen de WMO- en Jeugdwet centraal. In 2018 heeft de gemeente Gooise Meren goede stappen gezet om fraude binnen deze wetten tegen te gaan. Zo heeft de gemeente, als eerste gemeente in de regio, een start gemaakt met het uitvoeren van quick-scans bij persoonsgebonden budget (PGB)-aanvragen. Daarnaast zijn er toezichthouders rechtmatigheid WMO aangewezen en is de gemeente in 2018 aangesloten bij een landelijke werkgroep PGB risico barrières.

2 Handhaving Participatiewet

2.1 Algemeen

Onder het mom van voorkomen is beter dan genezen heeft preventie altijd de voorkeur. Preventie is echter niet toereikend om alle risico's uit te sluiten. Bestuursrechtelijke controle (toezicht) blijft nodig. Controles kunnen risico- of signaal gestuurd zijn. Bij vermoeden van (meer) ernstige fraude, kan strafrechtelijke opsporing nodig zijn om de waarheid te vinden. Waar financieel nadeel is ontstaan, wordt in principe terugvordering ingesteld. Daarnaast is vaak ook een bestuurlijke of strafrechtelijke sanctie aangewezen.

Uitkeringsaanvragen worden op juistheid en volledigheid beoordeeld door consulenten. Op elke nieuwe uitkeringsaanvraag voeren bestuurlijke handhavers een handhavingsgerichte quick- scan uit, zodat de poortwachtersfunctie met voldoende deskundigheid geborgd is.

Daarnaast zijn er externe of interne fraudesignalen, zoals meldingen van inwoners, de politie, het inlichtingenbureau¹ of als gevolg van interne oplettendheid. Deze signalen worden vergeleken met de gegevens die bij de gemeente bekend zijn. Waar vermoedens ontstaan dat de cliënt de gemeente over relevante feiten en omstandigheden niet, niet juist of onvolledig heeft geïnformeerd wordt een onderzoek ingesteld. In principe gebeurt dat aanvankelijk door de consulent en/of de bestuurlijke handhaver. Conform de landelijke richtlijnen van justitie wordt de regionale Sociale Recherche Gooi en Vechtstreek ingeschakeld als de casus daar aanleiding toe geeft. Het gaat dan om ernstige fraudegevallen (met een vermoedelijk benadelingsbedrag van € 50.000 of hoger).

Bij de aanpak worden de regels op basis van proportionaliteit en subsidiariteit gevolgd. Dat betekent dat het onderzoeksmiddel afgestemd wordt op de ernst van de zaak en dat steeds het minst ingrijpende onderzoeksmiddel wordt ingezet. Er wordt gehecht aan rechtsbescherming en daarom wordt er niet over één nacht ijs gegaan. Er wordt terughoudendheid genomen met anonieme fraudesignalen. Anonieme signalen kunnen wel aanleiding geven tot een onderzoek, maar vormen op zichzelf geen bewijsmiddel.

Waar overtreding van de inlichtingenplicht leidt tot benadeling van de gemeente, wordt terugvordering ingesteld. Daarnaast moet wettelijk een bestuursrechtelijke waarschuwing of boete worden opgelegd. Boetes vanaf € 350 mogen niet opgelegd worden door dezelfde ambtenaar als degene die de schending geconstateerd heeft.

2.2 Handhaving participatiewet 2018 & 2019

2.2.1 Preventie

Goede preventie begint met adequate voorlichting. Er wordt voorzien in voorlichting door middel van gesprekken, folders en een overzicht van rechten en plichten op de website van de gemeente. Bij de uitkeringsintake worden de rechten en plichten door de consulent uitgelegd en dat wordt ook vastgelegd in de interne rapportage. Ook in de toekenningsbeschikking wordt gewezen op de rechten en plichten. Om er zeker van te zijn dat de inwoner kennis heeft kunnen nemen van de rechten en plichten, wordt er een overzicht van rechten en verplichtingen bij de beschikking als bijlage toegevoegd.

¹ Het landelijke Inlichtingenbureau ondersteunt gemeenten bij het onderzoeken of mensen met een uitkering hier ook echt recht op hebben. Voor deze rechtmatigheidscontrole ontvangt het Inlichtingenbureau gegevens van UWV, Belastingdienst, Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), Justitiële Informatiedienst (JustID), Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) en andere gemeenten.

Voorlichtingsbijeenkomsten

Meerdere gemeenten blijken periodiek groepsgewijze voorlichtingsbijeenkomsten te houden met nieuwe cliënten over de bijstand, werkverplichtingen, minimaregelingen, schuldhulpverlening en rechten en plichten, waarin het gesprek plaatsvindt en vragen gesteld kunnen worden. Per 1 juli 2018 is de gemeente Gooise Meren gestart met het geven van groepsvoorlichtingen 'Rechten en plichten Participatiewet' voor en aan cliënten die een bijstandsaanvraag hebben ingediend.

De voorlichtingsbijeenkomsten worden tweewekelijks verzorgd door een specialist inkomen en een handhaver. De bijeenkomst is niet verplicht voor cliënten maar zij worden zowel mondeling als schriftelijk nadrukkelijk verzocht hierbij aanwezig te zijn.

Vanaf de start in juli tot eind 2018 zijn er in totaal **108** nieuwe klanten uitgenodigd voor deze bijeenkomst en zijn er **33** nieuwe klanten verschenen. Dit betekent een opkomstpercentage van **30.5%**. Uit de evaluaties blijkt dat de verschenen klanten in grote mate tevreden zijn over de wijze waarop de bijeenkomst werd gegeven. In 2019 wordt deze extra dienstverlening gecontinueerd en wordt er gestreefd naar een hoger opkomstpercentage.

Nieuwsbrieven

Sinds enige jaren is er voor de uitkeringsgerechtigden een digitale nieuwsbrief beschikbaar, waarop men zich kan abonneren. Daarin wordt er ook gewezen op nieuwe ontwikkelingen, veranderingen of plichten. Inwoners kunnen de nieuwsbrief ook afhalen bij het loket. Het bereik van deze digitale nieuwsbrief (*Gewoon meedoen!*) wordt hierdoor blijvend onder de aandacht gebracht.

Hoe gaat het gesprekken

Waar de cliënt niet op andere wijze met de Uitvoeringsdienst Sociaal domein (USD) in contact is (bijvoorbeeld niet actief via participatie) ontstaat afstand. Dat is niet goed voor de relatie en regelnaleving en dus onwenselijk. Daarom volgt er een gesprek met deze klanten. In 2018 is een plan van aanpak geschreven en zijn voorbereidingen getroffen om begin 2019 'Hoe Gaat het Gesprekken' te voeren.

Het doel van het gesprek is:

- om in verbinding te staan met de cliënt;
- om te kijken of alles (nog) goed is met de cliënt;
- of deze cliënt nog recht heeft op een uitkering,
- of deze cliënt andere hulp behoeft;
- om ook de minimaregelingen onder de aandacht bij de cliënt te brengen.

In 2019 wordt 20% van het bestand (ongericht) gesproken.

2.2.2 Bestuursrechtelijke controle

Preventie voorkomt niet alles. Controle is ook nodig en vindt plaats bij de aanvraag, gedurende de looptijd van de uitkering en bij beëindiging van de uitkering. Bij controle wordt gebruik gemaakt van bestuurlijke bevoegdheden die nodig zijn om recht, duur en hoogte van de uitkering vast te stellen.

Controles vinden plaats met inachtneming van de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB), het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en andere wettelijke bepalingen. De controleprotocollen zijn zodanig ingericht dat recht wordt gedaan aan beginselen van proportionaliteit (juiste verhouding controlemiddel / controledoel) en subsidiariteit (minst ingrijpende weg).

Huisbezoeken in het kader van de Wet Huisbezoeken hebben vooral betrekking op situaties ter verificatie van de verstrekte gegevens als er geen sprake is van vermoeden van fraude maar waarbij wel de woon- en/of leefsituatie moet worden vastgesteld omdat dit bepalend is voor het recht op bijstand en/of de hoogte van de bijstand. Het college heeft de bevoegdheid om de cliënt te vragen om (eventueel door middel van een huisbezoek) aan te tonen dat hij/zij:

1. al dan niet alleenstaande (ouder) is;
2. feitelijk verblijft op het aangegeven adres;
3. de kosten niet kan delen met een ander.

Deze regeling geeft uitvoeringsinstanties dus meer bevoegdheden voor huisbezoeken bij uitkeringsgerechtigden waarbij de uitkering gerelateerd is aan de samenstelling van het huishouden. Zo kunnen sneller consequenties verbonden worden aan het weigeren van een huisbezoek. De huisbezoeken worden altijd door twee personen uitgevoerd en waar in ieder geval een handhaver bij aanwezig is.

Quick scan

Uitkeringen kunnen worden toegekend wanneer de aanvrager voldoet aan bepaalde voorwaarden en omstandigheden. Die moeten op basis van verifieerbare gegevens worden aangetoond. In toenemende mate worden gegevens verkregen uit de basisadministratie of landelijke informatiesystemen. Waar gegevens niet verifieerbaar zijn, stelt de gemeente zelf onderzoek in, bijvoorbeeld door een huisbezoek af te leggen om te controleren of iemand ook daadwerkelijk woont op het opgegeven adres. Dit is overigens aan regels gebonden.

In 2018 zijn **187 quick scans** uitgevoerd bij nieuwe bijstandsaanvragen. In 3 gevallen leidde het tot een directe afwijzing van de bijstandsaanvraag. In **97** gevallen werd een nader onderzoek geadviseerd, waarvan **37** gevallen uiteindelijk leidde tot een afwijzing, intrekking of buiten behandelingstelling van de aanvraag.

In totaal betekent dit percentage van bijna 20% dat uiteindelijk is afgewezen/ingetrokken of uit behandeling is gesteld. In 2019 wordt deze werkwijze voortgezet.

Bestandskoppeling

Vanuit het inlichtingenbureau krijgen gemeenten uit gekoppelde overheidsgegevens samenloopsignalen van de bijstandsuitkering met bijvoorbeeld autobezit, inkomen, andere uitkering, detentie, vermogen enzovoort. Deze signalen worden vergeleken met de cliëntgegevens en zo nodig wordt een onderzoek ingesteld als de gegevens niet bekend zijn. Daarnaast is de uitkeringsadministratie gekoppeld aan de Basisregistratie Personen (BRP).

De samenwerking tussen handhaving USD en BRP is in 2018 geïntensiveerd in verband met adressen die bij de BRP in onderzoek staan. Alle adresonderzoeken worden gecontroleerd door handhaving in het bijstandsbestand zodat deze onderzoeken, indien nodig, snel kunnen worden overgenomen door de USD. Met betrekking tot risicoadressen is er structureel wekelijks overleg tussen USD, BRP, Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en Vergunningen, Toezicht e Handhaving (VTH).

In 2019 wordt deze werkwijze voortgezet.

Themacontroles

Dergelijke controles zijn gebaseerd op een bepaald onderwerp, zoals zwart werk in een bepaalde branche. In 2018 zijn geen themacontroles ingesteld, conform het handhavingsplan 2017.

In 2019 wordt er in ieder geval een themacontrole uitgevoerd door handhaving in samenwerking met de regio, de sociale recherche en de consultants inkomen genaamd project Waterproof. Hierbij wordt het waterverbruik van alleenstaande cliënten onderzocht, waaruit mogelijk signalen naar boven komen die kunnen duiden op adresfraude.

Signaal gestuurde controle

Interne of externe fraudesignalen worden geregistreerd, beoordeeld door handhavers en, indien aangewezen, in onderzoek genomen dan wel worden overgedragen aan de sociale recherche.

In 2018 werden naar aanleiding van fraudesignalen **21** handhavingsonderzoeken ingesteld, die leidden tot aanpassing of beëindiging van uitkeringen. De afwijzingen, aanpassingen en beëindigingen leiden tot besparingen. Hoewel de meeste uitkeringen langer lopen, wordt er gerekend met een gemiddelde besparingsduur van 1 jaar. De totale besparing in 2018 komt daarmee op **€ 596.000**.

2.2.3 Opsporing

De landelijke Aanwijzing Sociale Zekerheidsfraude bepaalt wanneer strafrechtelijk onderzoek door de sociale recherche aangewezen is. Signalen of controleonderzoeken die daar aanleiding toe geven worden, volgens de aangifterichtlijn, altijd in handen gesteld van de sociale recherche. Er is periodiek casuoverleg tussen de bestuurlijke handhavers en de sociale recherche, zodat een sluitende aanpak

ontstaat. In verband met haar specifieke deskundigheid/expertise kan de sociale recherche op basis van haar toezichthoudend mandaat ook bijstand en ondersteuning verlenen aan de bestuurlijke handhaver of een casus in de bestuursrechtelijke fase overnemen.

In opdracht van de gemeente Gooise Meren zijn er in 2018 **10 onderzoeken** overgedragen aan de regionale sociale recherche. Deze onderzoeken hebben met name te maken met woonfraude, zwarte inkomsten of verdovende middelenhandel (hennepkwekerij). In 2018 zijn 3 zaken afgerond. De overige zaken zijn in behandeling of worden nog in 2019 in behandeling genomen. De resultaten worden verwerkt in het (regionale) jaarverslag van de sociale recherche.

2.2.4 Terugvordering

De Participatiewet bevat bepalingen over terug- en invordering die worden gevolgd. Bij fraude wordt altijd terugvordering ingesteld volgens de wettelijke mogelijkheden en de lokale beleidsregels. De beleidsregels terug- en invordering sociale zekerheidswetten zijn reeds in 2018 geactualiseerd en geharmoniseerd.

2.2.5 Sanctie

Met ingang van 1 januari 2017 is de wijziging van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (in de wandelgangen genaamd 'fraudewet') in werking getreden. Deze wet geldt voor alle sociale wetgeving. De wet verplicht tot het opleggen van een boete waar de inlichtingenplicht overtreden is. Ter zake heeft de gemeente Gooise Meren in 2017 tijdig beleidsregels vastgesteld. De boeteoplegging is in 2018 uitgevoerd door een regionaal ingehuurd externe boeteambtenaar. Vanaf 2019 vindt de uitvoering binnen de eigen organisatie plaats met inachtneming van de wettelijke functiescheiding.

In 2018 zijn er **65** formele bestuurlijke waarschuwingen en **38** bestuurlijke geldboetes opgelegd. Het merendeel van de zaken had betrekking op via het inlichtingenbureau verkregen informatie over verzwegen inkomen en voertuigbezit. Het totaalbedrag aan opgelegde boetes in 2018 is **€ 6.467,48**.

2.2.6 Klachten

Er zijn in 2018 geen klachten ontvangen over het optreden van de handhavers of de sociaal rechercheurs van de Uitvoeringsdienst Sociaal Domein.

2.2.7 Doelen handhaving participatie 2019

Evenals 2018 staat 2019 in het teken van preventie. Preventie door goede voorlichting op verschillende momenten en via verschillende kanalen. Preventie door meer met de cliënten in contact te staan door hen uit te nodigen voor een Hoe-gaat-het-gesprek. En bovenal door een goede screening aan de poort, waardoor inwoners niet onterecht een uitkering krijgen, met alle gevolgen van dien. De werkwijze van 2018 wordt voortgezet in 2019.

Voor 2019 zijn de volgende doelen geformuleerd:

- a. Alle nieuwe cliënten worden individueel voorgelicht over rechten en plichten;
- b. Alle nieuwe cliënten worden uitgenodigd voor de groepsvoorlichting;
- c. Het opkomstpercentage bij de groepsvoorlichting zal door verbeteringen in het proces en communicatie worden verhoogd naar minimaal 40%;
- d. In 2019 wordt 20% van het Participatiewet bestand gesproken in een 'hoe-gaat-het-gesprek', waarbij controle plaatsvindt op risico-indicatoren. Buiten de steekproef vallen cliënten die actief in een re-integratietraject zitten. De steekproef vindt ongericht plaats, dus op basis van toeval.

3 Handhaving WMO en Jeugdwet

3.1 Algemeen

In 2018 heeft de gemeente Gooise Meren voortvarend stappen gezet om misbruik en oneigenlijk gebruik van zorgvoorzieningen tegen te gaan.

Bij misbruik of oneigenlijk gebruik bij de WMO en de Jeugdwet kan het gaan om het verstrekken van onjuiste informatie, declaratiefraude of misbruik van PGB's. Bij zorg in natura ligt het risico vooral bij declaratiefraude. Waar de gemeente een PGB toewijst waarmee de inwoner zelf zorg kan inkopen, is er kans op PGB-fraude. Bij deze fraude wordt het geld niet (volledig) besteed aan het doel. In het geval van declaratiefraude of PGB-fraude is het de zorgaanbieder die fraudeert, vaak zonder medeweten van de inwoner. Dat is ook nadelig voor de zorggebruiker, omdat die dan verstoken blijft van de toegewezen hulp.

Binnen de WMO 2015 en Jeugdwet zijn er verschillende risicogebieden voor PGB-fraude aan te wijzen: met name risico's bij 'begeleiding' en 'beschermd wonen' en ondersteuning uit het sociale netwerk van de PGB-houder. In 2018 betrof het totale PGB budget WMO/Jeugd voor cliënten in de gemeente Gooise Meren € 642.000. Het betreft voornamelijk aanvragen voor hulp bij het huishouden en begeleiding.

3.2 Handhaving WMO en jeugdwet 2018 en 2019

In 2017 heeft de VNG een handreiking Handhaving naleving WMO 2015 en Jeugdwet ter beschikking gesteld. Deze handreiking geeft gemeenten een theoretisch kader en praktische handvatten op het gebied van toezicht en handhaving.

Binnen de Uitvoeringsdienst Sociaal Domein is in 2018 een werkgroep gestart, bestaande uit handhavers en sociaal rechercheurs, om handhaving/toezicht binnen de WMO/Jeugdwet verder vorm te geven. Aan de hand van een praktijkcasus bekijkt de werkgroep wat er qua beleid, processen, onderzoeksmiddelen, regels, systemen en formulieren nodig is om dergelijke onderzoeken rechtsgeldig te kunnen verrichten. De werkgroep wordt hierbij ondersteund door de VNG en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

Bij de praktijkcasus zelf zijn ook de Regio en gemeente Hilversum betrokken.

In 2018 heeft de werkgroep gewerkt aan:

- Verordeningen en mandatering;
- Risicoanalyse;
- Signalering fraude;
- Uitvoering controles ;
- Deskundigheidsbevordering.

3.2.1 Verordeningen en mandatering

In de WMO 2015 en de Jeugdwet staan regels voor ter voorkoming en bestrijding van fouten en fraude. Daarnaast moeten gemeenten hiervoor zelf regels opnemen in hun verordeningen. De gemeente Gooise Meren heeft dat gedaan in de Verordening WMO 2018. Gemeenten hebben de wettelijke plicht om toezichthouders voor kwaliteit en rechtmatigheid aan te stellen. Vanwege bestaande expertise op het gebied van sociale zekerheidsfraude zijn de bestuurlijke handhavers en de sociaal rechercheurs benoemd als toezichthouder rechtmatigheid voor de WMO. De regio draagt zorg voor de toezicht op de kwaliteit. In 2019 wordt de verordening Jeugdwet hierop aangepast door beleid.

3.2.2 Risico analyse

In 2015 is een eerste wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de frauderisico's binnen de WMO en de Jeugdwet. In 2018 zijn meer dan 100 barrières in het PGB- proces gedefinieerd. Deze barrières geven aan welke zaken in het PGB- proces fraudegevoelig zijn of geven aan waar kansen zijn om fraude te voorkomen. In 2019 sluit de werkgroep Gooise Meren aan bij een landelijke werkgroep onder leiding van de VNG. Deze werkgroep komt in 2019 met een advies aan gemeenten over hoe om te gaan met deze barrières.

3.2.3 Signalering fraude

De sociale recherche speelt een belangrijke coördinerende rol met betrekking tot de WMO- en Jeugdzorg fraude. Alle externe fraudesignalen Sociale Verzekeringsbank (SVB) en Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ) worden door de sociale recherche verwerkt en opgeslagen in een systeem.

Interne fraudesignalen worden geregistreerd en in handen gesteld van de handhavers. Na beoordeling op onderzoek waardigheid nemen zij signalen zelf in onderzoek of stellen zij deze in handen van de sociale recherche of de Inspectie SZW.

Vanuit de VNG is er een ondersteuningsteam fraudesignalen (OTF) om gemeenten te adviseren over de aanpak van een concreet (complex) fraudesignaal binnen de WMO 2015 en de Jeugdwet.

In 2019/2020 is het plan alle gemeenten in de regio aan te laten sluiten bij het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ). Vanaf dan kunnen alle fraudesignalen worden aangemeld bij het IKZ, waarna de signalen worden getoetst en verrijkt bij diverse samenwerkingspartners zoals de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW), Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), Belastingdienst en het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ).

3.2.4 Uitvoering controles

Controles Persoons gebonden budget (PGB)

Eind 2018 heeft de gemeente Gooise Meren, als eerste gemeente in de regio, een start gemaakt met het uitvoeren van quick-scans bij PGB-aanvragen. Alle nieuwe PGB aanvragen worden door handhaving kort "gescreend" waarbij gekeken wordt naar de rechtmatigheid van de aanvraag. Dit heeft eind 2018 niet tot concrete (fraude)signalen geleid. Deze werkwijze is in 2019 voortgezet

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) is belast met de rechtmatigheidscontrole op PGB betalingen. De gemeente is belast met controle op de levering van zorg bij PGB's. Ook de accountant heeft daarop gewezen. In 2019 zijn er 15 her-controles ingesteld op levering van PGB zorg.

Controles Zorg in Natura (ZIN)

Het regionaal inkoop- en contractbureau is belast met het contractbeheer en –management van regionaal ingekochte voorzieningen. Het toewijzen van voorzieningen en het declareren op deze toewijzingen verloopt doorgaans via het regionale Digitaal LeefPlein (DLP). De Regio draagt er zorg voor dat er niet meer gedeclareerd wordt dan is toegewezen.

De regio is ook verantwoordelijk voor de kwaliteitscontrole op Zorg in Natura (ZIN). Jaarlijks wordt een deel van de cliënten WMO en jeugdhulp geënkquêteerd over de kwaliteit van de aanbieder. Hieruit kunnen signalen naar voren komen over het niet leveren of niet volledig leveren van zorg. In 2018 zijn er geen gevallen van onterechte declaraties gebleken.

3.2.5 Deskundigheidsbevordering

Herkennen van signalen

In elke fase van het proces kunnen er signalen zijn die maken dat een nader onderzoek gewenst is. Denk daarbij aan cliënten die geen eenduidige antwoorden geven of een zorgverlener/bemiddelaar die zich nadrukkelijk met de inhoud van de aanvraag bemoeit en de cliënt afschermt. Het is belangrijk dat consulenten die signalen kunnen herkennen. In 2018 hebben de Sociaal domein consulenten een voorlichtingsbijeenkomst fraudealertheid WMO/Jeugd fraude bijgewoond. Deze bijeenkomst is georganiseerd door de handhavers in samenwerking met de VNG. In 2019 wordt wederom een training/bijeenkomst verzorgd voor consulenten.

Trainingen toezichthouders

Handhavers en sociaal rechercheurs hebben in 2018 een driedaagse fraudetraining WMO- en Jeugdwet gevolgd om hun kennis te vergroten. Ook hebben zij een VNG congres bijgewoond. In 2019 worden er meerdere verdiepingstrainingen en kennissessies gevolgd.

3.2.6 Doelen handhaving WMO- en jeugdfraude 2019

In 2019 zijn de volgende doelen en resultaten geformuleerd:

- a. Consulenten USD kennen de risico's binnen Jeugd/WMO fraude. Ze herkennen fraudesignalen en weten hoe te handelen. Consulenten worden hier in 2019 op getraind en in voorgelicht;
- b. PGB-fraude wordt vroegtijdig opgespoord. In 2019 worden alle PGB aanvragen door handhaving kort gescreend op fraude-indicatoren via een quick-scan;
- c. PGB zorg wordt daadwerkelijk geleverd. In 2019 wordt op basis van een steekproef bij 15 PGB-houders gecontroleerd op levering van de zorg in de vorm van een heronderzoek;
- d. Er worden toezichthouders rechtmatigheid Jeugdzorg aangewezen. In 2019 wordt de verordening jeugdwet hierop aangepast;
- e. Fraudesignalen worden getoetst bij ketenpartners. In 2019/2020 wordt daarom aangesloten bij het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ).